

Протокол от заседание на Националния съвет по горите,
проведено на 22 март 2018 г.
в Министерството на земеделието, храните и горите

На 22 март 2018 г. в съответствие с чл. 153 от Закона за горите и съгласно заповед № РД 49–48 от 09.03.2018 г., определяща състав и правила за работа на Националния съвет по горите (НСГ), се проведе първото редовно заседание на Съвета.

Форумът обсъди актуални въпроси на управлението на горското стопанство с цел да бъде постигнато необходимото съгласие между заинтересованите страни и партньори от горския сектор, като в резултат бъдат предложени решения за предприемане на подходящи мерки и действия.

Заседанието, в което участваха 28 представители от 37-членния списъчен състав на Националния съвет по горите, бе открито и водено от г-н Румен Порожанов - председател на НСГ, министър на земеделието, храните и горите, а при необходимост – водено и от г-н Атанас Добрев - заместник-председател на НСГ, заместник-министър.

Заседанието премина съгласно предложения от председателя и приет от участниците дневен ред, в съответствие с общите принципи за партньорство и участие, в атмосфера на диалогичност, откритост и доверие, при изразен интерес към разглежданите въпроси.

Министърът на земеделието, храните и горите г-н Румен Порожанов откри заседанието на Националния съвет по горите (т. 1 от дневния ред), като се обърна към участниците: „Горският сектор е изправен пред решаването на обществено значими задачи, което налага обединяване на усилията на всички заинтересовани страни. Тази среща е изключително важна, за да можем да насочим решенията си в правилната посока.“

По т. 2 от дневния ред д-р инж. Ценко Ценов – директор на дирекция „Гори и лесовъдски дейности“ в Изпълнителната агенция по горите, представи актуална информация за здравословното състояние на горите в България и провежданите в тази връзка дейности. Бяха отчетени резултатите от проведените лесозащитни мероприятия. Общата нападната площ от насекомни вредители и абиотични фактори по иглолистните се очаква да бъде по-малка от предишната година, според прогнозите на лесозащитните станции. Почти 500 000 дка са засегнатите площи върху, които са предвидени лесозащитни мероприятия през 2018 г. Очаква се залесяването да бъде върху почти 15 000 дка, като 5 300 дка са гори унищожени от болести, вредители, пожари и други природни въздействия.

По т. 3 от дневния ред бяха представени резултатите и предстоящите дейности в горското стопанство, свързани с изпълнението на:

Националната стратегия за развитие на горския сектор, представени от инж. Борислав Симеонов, директор на дирекция ТДДП в МЗХГ;

Стратегическия план за развитие на горския сектор, представени от инж. Деница Пандева – директор на дирекция „Проекти и международни дейности“ в ИАГ;

Нормативните документи в областта на горите и създадените за актуализиране на наредбите работни групи, представени от Даниела Ангелова – директор на дирекция „Административно-правно обслужване и човешки ресурси“ в ИАГ.

По т. 4 беше дадена възможност за изказвания от страна на членовете на Националния съвет по горите по проблеми с висок обществен интерес в областта на горското стопанство. Бяха направени следните изказвания.

Проф. д-р Пламен Мирчев - Институт за гората при БАН: Данните за лесопатологичното състояние на горите за нашите географски ширини всекидневно се актуализират. Проблемът с короядите, специално в иглолистните гори на Родопите, е много сериозен. Преди тридесетина години нямаше такъв проблем, тогава обаче имаше две прости правила: в гората да няма необелена дървесина и да бъде стимулирано събирането на паднала маса. Това, което наблюдаваме сега, е следствие и от ледолома през март 2015 г., в резултат на който имаше огромно количество паднала маса. През целия си 40-годишен стаж в горите не съм видял подобно нещо.

Проверката на терен показва създадена много добра организация в държавните гори по усвояване на дървесината, пострадала от ветровала в началото на 2018 г., докато за около 20% от дървесината, попадаща в общински гори, остава въпросът кога ще бъде усвоена.

Въпросът е не дали, а кога ще бъде усвоена падналата маса. Защо? Защото процедурите били тромави. Нека припомним, че по причини от висок национален интерес може да се променя Закона за обществените поръчки. Този случай е не по-малко важен. Проблемът засяга във висока степен и общинските и частните гори. Друг проблем е контролът върху дървесината на временен склад, който ако не се вземе предвид, има опасност короядът да бъде разселен на още места. Мога да дам биекологичен съвет – пълното почистване на сечищата за най-опасния вредител трябва да се прилага особено строго. И особено внимание да бъде отделено на боровите гори, където е необходимо напълно усвояване на вършината. Следващият въпрос, който възниква, е: върху освободените площи кое е по-подходящо - залесяване или възобновяване. Също и въпрос като: какви препарати за третиране на ловни кори са подходящи за сертифицираните гори? Убеден съм, че трябва да се даде възможност да се реализират екологичните функции на горите. А при екстремни явления като ветровали и снеголоми да не се оставят непочистени сечища и неоползотворена дървесина в гората. Препоръка: повредената дървесина да се усвоява в срок от 1 година.

Добромир Добринов – упълномощен представител на Световен фонд за дивата природа – България: Предложихме по т. 4 от дневения ред „Други въпроси от висок обществен интерес“ да бъде включено разглеждането на нашето предложение за забрана на износа на дърва за огрев: Министърът на земеделието, храните и горите да издаде заповед по чл. 126 от ЗГ за забрана на износа на необработени дърва за горене, добити от държавните гори. Депозирали сме предложението в деловодството на МЗХГ. Накратко, смятаме, че като бъде ограничен износът на дърва за огрев, ще бъдат решени два важни въпроса – ще променим отношението на българския гражданин, че дървесината се изсича прекомерно; ще се увеличи добавената стойност от ползването на българските гори. Искам да изразя и разбирането на нашата организация и по друг въпрос. Относно горското планиране във връзка с това, което чухме по т. 3 от дневния ред. Смятам, че слабото звено на горското планиране са областните планове за управление на горските територии, липсата на тези планове е проблем за устойчивото планиране на дейностите в горите.

Инж. Тихомир Томанов, изпълнителен директор на Асоциация общински гори: Използвам възможността да поздравя колегите и да изразя задоволството си, че Националният съвет по горите бе свикан и заседава днес, и надеждата си, че за в бъдеще това ще е един конструктивен форум. Вярвам, че това е само началото на неговата дейност като средство за формиране на политики в областта на горите. Възможността за писмено представяне на предложения дава надеждата, че в бъдеще по този начин ще можем да влияем за решаване на проблеми, които по друг начин не са намерили решения.

Проф. Стефан Юруков, Лесотехнически университет: По т. 1 бе представен действително много важен въпрос, който се подценява. Приветствам създаването и работата на Кризисния щаб. Тъй като не съм информиран в детайли, позволявам си да предложа в Щаба за корояда да бъдат включени представители на Лесотехническия университет и Института за гората. Смятам, че при справянето с опасността е важно да се върви изпреварващо - преди да се развие процесът, а не да се отстраняват последствията. В това отношение по света е натрупан огромен полезен опит, от който можем да се поучим, за да се справим успешно. От проучванията разбрах, че е много важно как се определят периодът, в който да се въздейства върху вредителя, и периодът на сечта. Ако се намесим в неподходящо време, това може да увеличи размера на щетите. Бих искал да взема отношение и по въпроса, който поставят за разглеждане от Световен фонд за дивата природа - България. Не подкрепям на прима виста това предложение, защото за неговото прилагане е нужен обстоен анализ. Ако има достатъчно ресурс от дървесина, защо да се дискриминират държавните предприятия, които реализират резултати.

И една забележка към организаторите на това заседание – поднасянето на много информация изисква съобразено с това представяне, за да може да бъде адекватно възприета.

Зам.-министър Атанас Добрев: Ще се съобразим с бележките, включително по отношение на Кризисния щаб.

Проф. Иван Палигоров, председател на УС на СЛБ: Изразявам адмирации по повод стартирането на работата на Националния съвет по горите. По повод предложението на Световния фонд за дивата природа - България, смятам, че в съвременното развитие на горското стопанство такава силна държавна намеса в търговията е неподходяща, освен ако има възникнали сериозни проблеми. Преди да се вземат решения за ограничаване на търговията, трябва да се обмисли какво би се случило, ако тези количества дървесина останат на вътрешния пазар и как това би повлияло върху баланса на ресурса. Друг е въпросът защо се изнася. Става въпрос за цената. Ако цената на вътрешния пазар е добра, никой не би предпочел да изнася. Скептично съм настроен, когато става дума за ограничаване на износа и то от държавните гори. Преди всичко трябва добре да се обмисли кое налага държавата да се намеси.

Инж. Димитър Джоков, заместник-председател на УС на „Булпрофор“: Искам да кажа няколко думи от позицията на горските предприемачи и преработвателите на дървесина в България. През последните 10-15 години пътуваме в различни страни от ЕС, осъществяваме постоянен контакт, провеждаме срещи, разговори, когато посещаваме изложения за горска техника и техника за преработка за дървесина. И е огромно нашето желание да закупим такава техника и да я въведем в нашите гори. Обаче наблюденията ни са следните: докато в целия Европейски съюз на първо място за горското стопанство е икономиката, след това лесовъдството и на трето и четвърто е екологията и общественото мнение, то в България за жалост нещата се обърнати наобратно – на първо място е общественото мнение и осигуряваменото на медийно спокойствие на управляващите, при това изразявано от математици, биолози и други неспециалисти, след което идва екологията, лесовъдството и накрая икономиката. А без икономика не може да се прави нито екология нито лесовъдство, защото няма откъде да дойдат парите за тези дейности. Затова аз искам да призова всички участници да помислим как да направим икономиката водеща. Предлагам да помислим за това как могат да дойдат парите от нашата дейност – става дума за териториите с дървопроизводствени функции, не за природните паркове, резервати и гори с други ограничения.

Съгласно един член от Наредбата за възлагане на дейностите всяка година до края на октомври министърът се среща с представители на сектора, който добива дървесината, и ние – секторът, който добива и преработва дървесина, трябва да кажем какво ни е необходимо.

През последните няколко години се комплектова, маркира и предлага хаотично всякаква дървесина като структура и асортименти и въпреки това преработвателите са на мнение че се чувства един хроничен недостиг от дървесина и невъзможност да си осигурят заетост на производствените мощности. Тук искам да кажа и пред колегите от

държавните предприятия: ние смятаме, че към момента предлагането на дървесина в България е силно занижено пак под влиянието на общественото мнение, еколозите и на някои лесовъди, тръгнаха в тази посока. Предлага се по-малко от възможното според горскостопанските планове, добива се по-малко от предлаганото, в резултат - хронично страдаме от недостиг на дървесина. Вдигат се несъразмерно цените при търговете за дървесина. В резултат - една стихийниост и напрежение във фирмите, че ще останат без работа в следващите няколко години.

Относно предложението за забрана на износа на дърва за огрев. Нека си спомним, че не толкова отдавна имаше подобна забрана. В резултат дървата за огрев бяха раздробени на чипс и чипсът замина с кораби за Турция, пряко или през трети страни. А ние като страна член на Европейския съюз не можем да въвеждаме вътрешни забрани и бариери, с което да поощряваме нашата икономика. Трябва да се потърсят други резерви, които ние ги имаме, но не ги използваме към момента.

Г-н Румен Порожанов – министър: Трябва да подчертая че провеждаме редовни срещи със заинтересованите страни за изясняване на важни за Вас въпроси. Тази практика е широко прилагана и позволява всеки да постави за обсъждане значим въпрос, за да го обсъдим. Използвайте тази възможност, когато смятате, че е необходимо. Доставките на дървесина се оказаха жизненоважни, както за големите промишлени предприятия, така и в контекста на социалната роля, която има потреблението на дърва за огрев. Не съм убеден, че горскостопанските планове не се изпълняват по отношение на ползването – ползването дори се увеличава поради необходимостта от усвояване на засегнати от корояда гори.

Конкретно към предложението на Световен фонд за дивата природа - България. Запознах се с Вашата позиция. Няма съмнение, че от износа на преработена дървесина се печели повече. Сложно е съчетаването на икономика и екология, но ние се стараем да прилагаме прагматичен подход. Провели сме безброй проверки, заложихме на електронните търгове. Чрез провеждането им всеки участник може да планира работата си в конкурентна, пазарна среда.

Специално за дървата за огрев има и политико-социален момент. Големите преработватели имат интерес да формират запаси и то на ниски цени. Но нашите държавни предприятия, които имат и други ангажменти – строителство на пътища, залесяване и други, не могат да си позволят да въвеждат силови, непазарни мерки.

Предлагам до края на април да организираме среща с преработватели и държавните предприятия за намиране на решения на възникналите въпроси.

Като цяло предпочитанията са към експортна насоченост, при спазване на екологичните изисквания за ползване съобразено с горскостопанските планове. При износ на цени, по-високи от цените в България, се получават дефицити и това е причина за недоволството на големите преработватели. Дървесината е ресурс, но тя е и природа и национално богатство. Изпълнението на ограниченията на госкостопанските

планове поражда дефицит и по-високи цени. Като икономист аз съм „за“, да, да не изнасяме необработена дървесна е в наш интерес. Но има редица ултимативни ограничения в тази посока - международни спогодби, договори, които трябва да изпълняваме. Съгласно Договора за свободно движение на стоки – ние нямаме право да налагаме такива ограничения. След забраната през 2015 г. ЕС веднага е предприела процедура срещу България за неспазване на договора за присъединяване към Съюза и е предупредила официално страната за възможността за налагане на наказание поради неспазване на подписани споразумения с трети страни.

Предложението на Световен фонд за дивата природа – България, е трудно за реализиране. Въпросът е много деликатен. То има добър икономически подтекст, но не е изпълнимо. Въздържам се от вземане на подобно решение. Смятам, че важно в случая е стриктно да спазваме изискванията за контрол, защото там е проблемът. Нека чуем какво решение предлага заместник-министър Добрев.

Г-н Атанас Добрев: Предлагам да търсим бъдещо решение на този проблем – на основата на необходимите проверки, в резултат на които на следващото заседание на НСГ да представим допълнително информация и решение. И да включим това предложение като т. 3 в проекта на Решения, които представяме на вашето внимание, за да бъдат обсъдени и приети на днешното заседание на Националния съвет по горите.

В контекста на предложените от заседанието решения да вземем предвид: по т. 1 - мнението, изказано от проф. Стефан Юруков за Кризисния щаб; по т. 2 - да бъде изготвена детайлна Програма за залесяване.

Г-н Румен Порожанов закри заседанието на НСГ като благодари на участниците за интереса, очерта непосредствените задачи и ролята на Националния съвет по горите за тяхното решаване и завърши с най-добри пожелания за отбелязването на предстоящия професионален лесовъдски празник и Седмицата на гората.

В резултат от проведените дискусии върху набелязаните проблеми заседанието на Националния съвет по горите прие следните

РЕШЕНИЯ:

1) Да продължи мониторингът по здравословното състояние на иглолистните култури и изпълнението на предвидените мероприятия: санитарни и принудителни сечи, възобновяване на освободените площи, отглеждане и др. Да продължи изпълнението на заложените задачи в оперативния план, както и на приетите решения от Кризисния щаб.

2) Да се изготви петгодишна оперативна програма за възстановяване, включително и чрез залесяване, на невъзобновените сечища в държавните горски територии.

3.) Отчитайки значимостта на предложението на Световния фонд за дивата природа – България, свързано със забрана на износа на дърва за горене от страната, и предвид широкия кръг от заинтересовани страни, имащи отношение към въпроса, да бъдат направени необходимите проверки, на база на които на следващо заседание на Националния съвет по горите да се обсъди предприемането на последващи действия, свързани с предложението.